

İSA MESİH NEDEN TANRI OLAMAZ? -1

Dinler tarihinin çeşitli yönleri ile üzerinde en fazla konuştuğu, tartıştığı ve hakkında en fazla kitap yazılan kişisi İsa Mesih'tir. Bu tahmini bir değerlendirme değil çok açık bir gerçektir. İsa Mesih'i bu kadar konuşulur olmasının nedeni İncil ve Kur'ân'da kendisinden yoğun bir şekilde bahsedilmesidir. Peki, neydi onu bu kadar konuşulur yapan? Tanrı Oğlu muydu yoksa Tanrı Elçisi miydi? İşte bütün tartışmaların merkezindeki soru bu...

Toplamı yaklaşık dört milyarın üzerinde olan Müslümanların ve Hristiyanların gündeminde olan bir şahsiyettir. Mesih'in asıl tartışılır yönü ise tabiatı konusudur. Hristiyanlar İsa'yı Tanrı/Tanrı oğlu kabul ederler, Kur'ân ise bu iddiayı açık bir dille reddedip onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğu gerçeğini vurgular.¹ Makalemizde İsa Mesih'i Tanrı olduğu iddiası eleştirel analize tâbi tutulacaktır.

Hristiyan İlahiyatına Göre Mesih İsa Kimdir?

Hristiyan dünyanın İsa Mesih'e yüklediği değeri net bir şekilde ortaya koymadan gelişi güzel yorumlar yapmak bizi hatalı sonuçlara götürebilir. Kendi kaynaklarından İsa Mesih'e bakış açılarını incelersek Hristiyanları daha iyi anlamış oluruz. Bir Hristiyan "İsa Mesih'in kim olduğu" sorusuna nasıl yanıt verir? Bu sorunun cevabı Hristiyan ilahiyatı üzerine çalışmalarını yapan uzman kişilerin eserlerinde aranmalıdır. Bu konuda ilk olarak bakılması gereken yer Pavlus'un mektuplarıdır. Pavlus İsa Mesih'in kimliğini şöyle açıklar:

"Görünmez Tanrı'nın görüntüsü, bütün yaratılışın ilk doğanı O'dur. Nitekim gökte ve yeryüzünde, görünen ve

görünmeyen şeyler, tahtlar, egemenlikler, yönetimler ve hükümler, her şey O'nda yaratıldı. Her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratılmıştır. Her şeyden önce var olan O'dur ve her şey varlığını O'nda sürdürmektedir. Bedenin, yani inanlılar topluluğunun başı O'dur. Her şeyde ilk yeri alsın diye başlangıç olan ve ölümler arasından ilk doğan O'dur. Çünkü Tanrı, tüm doluluğunun O'nda bulunmasını uygun gördü. O'nun çarpmışta akıtılan kanı aracılığıyla esenliği sağlamış olarak yerde ve gökte olan her şeyi O'nun aracılığıyla kendisiyle barıştırmaya razı oldu." (İncil, Koloselilere Mektup, 1. Bölüm, 15-20. Cümleler)

Baba-Oğul-Kutsal Ruh teslis/üçlü-birlik inancının ikinci şahsı olarak kabul edilen İsa Tanrısal bir doğaya sahiptir. İznik konsül kararı şöyledir: "Kadiri Mutlak Baba olan, görünür görünmez her şeyin yaratıcısı tek Tanrı'ya ve Tanrı'nın Sözü, Tanrı'dan gelen Tanrı, Işıktan gelen Işık, Hayattan gelen Hayat, bütün yaratıklara egemen olan, İlk Doğan, zamanın öncesinde, Baba'dan doğmuş ve her şeyin kendisi aracılığıyla yaratılmış olduğu ve bizim kurtuluşumuz için beden bularak insanların arasında yaşamış, acı çekmiş, öldükten sonraki üçüncü günde tekrar dirilerek Baba'ya yükselmiş ve şanı ile tekrar dönerek diri ve ölü herkesi yargılayacak olan Biricik Oğul tek Rab İsa Mesih'e ve aynı zamanda Kutsal Ruh'a inanır."²

Bu açıklamaları esas alan Hristiyanlar İsa Mesih'in Tanrısal bir yapısının bulunduğunu, Allah ile aynı güce ve bilgiye sahip olduğunu savunurlar. Yine onlara göre İsa sıradan bir insan ya da Allah'ın elçisi olmayıp Allah'ın bizzat kendisidir ve tüm elçileri gönderendir. Hristiyan amentüsüne göre İsa, Tanrı kelamının yer-yüzündeki görüntüsüdür, Allah ete-kemiğe bürünüp İsa olarak görünmüştür. İsa, yaratık değil yaratıcıdır, varlığının başlangıcı ve sonu yoktur, Tanrı'nın öz yapısından olup insan bedeni olarak aramıza gelen ezelî bir varlıktır. Tüm insanlığın günahının bedeli olarak çarımıtta kendi canını kurban eden İsa, şu anda gökte Baba'nın sağında olup, bütün ulusları yargılamak için bir gün ansızın geri gelecektir.³

Hristiyanlar İsa Mesih'e *Yahve, Tanrı, Tanrı Oğlu, İlk ve Son, Mesih, Rab, Kurtarıcı, Kral, Yargıç, Işık, Kaya, Fidyeye, Bedeli Ödeyen, Koca, Baş Kâhin, Çoban, Kuzu, Yaratıcı, Şifa veren ve Günahları Bağışlayan* unvanları verirler.⁴Hristiyan amentüsünü ya da ilahiyatını inceleyen herkes görecek ki, -onlara göre- İsa Mesih insan görüntüsüne sahip gerçek bir Tanrı'dır. İsa hakkındaki Hristiyan öğretisi az önce açıklandığı şekildedir. Hristiyan geleneksel yapısı İsa Mesih'in Tanrı olduğunda ısrarcıdır. Bunu benimsemeyen herkes şeytanın çocuğu, Mesih karşıtı ve hakkın düşmanı kabul edilir.⁵ Hristiyanlar arasından İsa Mesih'in Tanrısallığını reddeden ya da daha farklı şekillerde yorumlayan akımlar olmuşsa da bu cereyanlar kabul görmeyip dışlanmış veya sürekli azınlıkta kalmıştır.

“İsa Mesih Tanrıdır” Söylemi İncil'e Aykırıdır

“İncil, İsa'nın Tanrılığı iddiasını gerçekten onaylar mı ya da Hristiyanların İsa Mesih hakkındaki inanışları İncil'e uygun mudur?” Soruları çok ciddi tartışma konularıdır. İncil'i dikkatlice incelediğimizde İsa Mesih'in tanrısallıkla bir ilgisi olmayıp bizim gibi kul olduğunu, bizden farklı olarak Allah'tan vahiy aldığını görürüz. Yeni Ahit'teki mektuplar, konsül kararları ve kilise babaları İsa Mesih'i Tanrı olarak tanıtsa da İncil'de aksine beyanlar mevcuttur.

İsa (as)'ı “Tanrı Oğlu” kabul eden Hristiyanlar onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu, insanî zafiyetler gösterdiğini ve Allah'a ibadet ettiğini gösteren İncil cümlelerini ya sansürlerler ya da zorlama yorumlarla, bir diğeri ile çelişen felsefi izahlarla gözlerden uzak tutmaya çalışırlar. Yapılan sözde izahlar yeni sorular ve yeni itirazlar doğurmaktadır. Dışarıdan bakıldığında İsa'nın sözde Tanrı olduğu konusunda tam bir ittifak var zannedilse de, yüzyıllar boyu Mesih'in tabiatının tartışma konusu olması bu inanışın İncil ile bağdaşmadığındandır. Hristiyan geleneği İncil ile çatışma içindedir ve bu sorun giderilmediği sürece konu hakkındaki tartışmalar da bitmeyecektir.

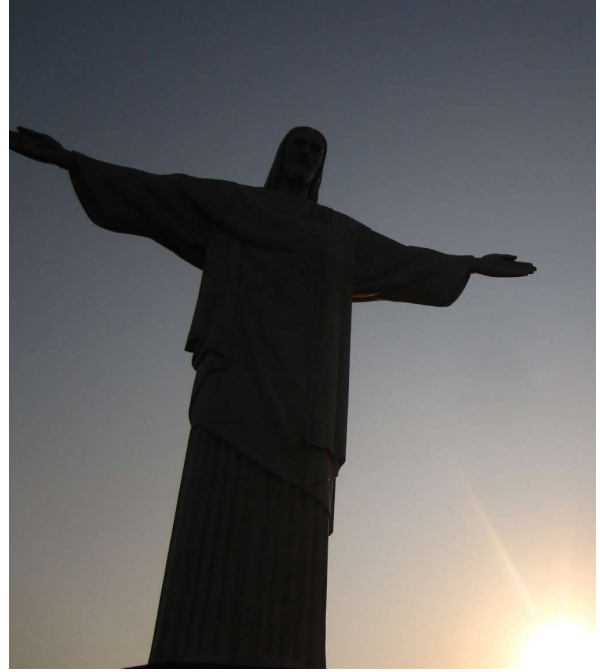
İsa Mesih'in Tanrı olarak algılanmasında bir noktada mes'ul olanlar Müslümanlardır. Eğer Kur'an ışığında “İncil Tefsiri” yapılsaydı, “İncil'in İncil ile Açıklanması” gerektiği vurgulansaydı, “İncil Anlama Usulü”nü biz

Araştırma

FEHMİ ÇEÇEN

geliştirmiş olsaydık ve Hristiyanlara vahiy penceresinden bakmayı gösterseydik durum daha değişik olabilirdi. Bu şekilde İncil-Kur'ân uyumu ve İncil ile Hristiyan ilahiyatının çelişik noktaları ortaya konabilirdi. Biz İncil'e ilgisiz kaldığımız için pek çok gerçek hurafe enkazının altında kaldı.

İncil'in iç bütünlüğünü değil de konsül kararlarını, kilise babalarını ve kadim felsefi yorumları esas alan Hristiyan ilahiyatı, İsa'nın tebliğini ve mücadelesini unutmuş, onun "Tabiatını/Tanrılığını nasıl açıklarız" tartışması üzerinde odaklanmıştır. Oysa Allah Kur'ân'ın indiriliş nedenlerinden birini de "Allah çocuk edindi diyenleri uyarmak için" dememiş miydi? (Kehf 18/1-4 ve Mer-yem 19/35-39). Peki, biz bu uyarıyı İncil-Kur'ân bütünlüğünde gerçekten yapabildik mi? Bu sorunun da cevabını aradığımız makalemiz dikkatlice okunduğunda neyi kast ettiğimiz daha net bir şekilde anlaşılacaktır. Şimdi somut örneklerle konuyu netleştirmeye çalışalım:

(a) İncil'e Göre İsa (as) Allah'ın Kuludur

İncil ifadeleri İsa Mesih'i Tanrı yapmaz tam aksine Tanrı'nın hizmetkârı yapar. İncil, İsa (as)'dan "Tanrı'nın insan/kulu" diye bahseder ilgili kısımlar şöyledir:

- "Bu, Peygamber Yeşaya aracılığıyla bildirilen şu söz yerine gelsin diye oldu: "İşte Kulum, O'nu ben seçtim. Gönlümün hoşnut olduğu sevgili Kulum O'dur. Ruhum'u O'nun üzerine koyacağım, O da adaleti uluslara bildirecek." (Matta, 12/17-18)
- "İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un Tanrısı, atalarımızın Tanrısı, Kulu İsa'yı yüceltti. Siz O'nu ele verdiniz." (Elçilerin İşleri, 3/13)
- "Tanrı, sizleri kötü yollarınızdan döndürüp kutsamak için Kulu'nu ortaya çıkarıp önce size gönderdi." (Elçilerin İşleri, 3/26)
- "Gerçekten de Hirodes ile Pontius Pilatus, bu kentte İsrail halkı ve öteki uluslarla birlikte senin meshettiğin kutsal Kulun İsa'ya karşı bir araya geldiler" (Elçilerin İşleri, 4/27-28)

İbarelerden anlaşılacağı gibi İsa (as) Allah'ın kendisi değil kuludur⁶ ancak ne konsül kararlarında ne de kilise önderlerinin yazılı/sözlü eserlerinde bu gerçeğe hiç değinilmez ya da bu gerçeğin üzerinde durulmaz. Yine ilgili ifadelerle göre İsa meshedilmiş/yüceltilmiş birisidir oysa Tanrı'nın birilerinin yüceltmesine ihtiyacı yoktur. Allah, İsa (as)'ı elçi yaparak onu yüceltmiştir. Bu durum, İsa'nın Tanrı olmadığını, Tanrı tarafından makam ve paye verilmiş değerli bir insan/kul olduğunu açıkça ortaya koyar.

Hristiyanlar İsa'yı Tanrı kabul ettiklerinden onun hiçbir şeye muhtaç olmadığı söylemeler de İncil tam aksini ifade eden bölümlerle dolup taşmıştır. Allah'ın kulu olan İsa (as) Allah'a yalvarması, O'na ibadet etmesi, takvası ve bilmediği konular da susması ile Allah karşısında acizyetini ve O'na muhtaç olduğu hakikatini tüm insanlığa göstermiştir. İsa, Tanrı değil tanrı karşısında takvalı, mütevazı ve samimi bir kuldu. İncil bize şu bilgileri verir:

- İsa Allah'a şükreden bir kuldu: "İsa, «Onları buraya, bana getirin» dedi. Halka çayıra oturmalarını buyurduktan sonra, beş ekmekle iki balığı aldı... şükretti;

sonra ekmekleri bölüp öğrencilerine verdi, onlar da halka dağıttılar.” (Matta, 14/18-19)

- İsa Allah rızası için, O’nu memun eden ameller işleyen bir kuldu: “Beni gönderen benimledir, O beni yalnız bırakmadı. Çünkü ben her zaman O’nu hoşnut edenini yaparım.” (Yuhanna, 8/29)
- O canlılara rızık ve bereketi Allah’ın verdiği imanı ediyor, yardımı bütün nimetleri sahibi Allah’tan bekliyordu: “O zaman İsa öğrencilerine, “Ürün bol, ama işçi az” dedi, “**Bu nedenle ürünün sahibi Rab’be yalvarın, ürününü kaldıracak işçiler göndersin.**” (Matta, 9/37-38)
- Mesih gecelerini Allah’a ibadetle geçiren takvalı bir insandı ve diğer insanları da Allah’tan korkmaya davet etti: “... İsa, dua etmek için dağa çıktı ve **bütün geceyi Tanrı’ya dua ederek geçirdi.**” (Luka, 6/12) “**Bedeni öldüren, ama canı öldüremeyenlerden korkmayın. Canı da bedeni de Cehennemde mahvedebilen Allah’tan korkun.**” (Matta, 10/28)
- Allah’ın değerli kulu İsa bir gün öleceğini ve dönüşün rabbine olacağını çok iyi kavramıştı: “... **Kendisinin Tanrı’dan çıkıp geldiğini ve Tanrı’ya döneceğini biliyordu.**” (Yuhanna, 13/3)
- “İsa şu karşılığı verdi: “Eğer ben kendimi yüceltirsem, yüceliğim hiçbir. Beni yücelten, ‘Tanrımız’ diye çağırdığınız Babam’dır. Siz O’nu tanımıyorsunuz, ama ben tanıyorum. O’nu tanımadığımı söylersem, sizin gibi yalancı olurum. **Ama ben O’nu tanıyor ve sözüne uyuyorum.**” (Yuhanna, 8/54-55)
- İsa Mesih Allah korkusu ile rabbine gönülden yalvaran⁷ tam bir müttakidir. Gerçek kurtarıcısı önünde eğilen, Allah’a sığınan yüce bir kuldur: “**Mesih, yeryüzünde olduğu günlerde kendisini ölümden kurtaracak güçte olan Allah’a büyük feryat ve gözyaşlarıyla dua etti, yakardı ve Allah korkusu nedeniyle işitildi.**” (İbranilere Mektup, 5/7)

Yukarıda anlatılan kişilik sizce Tanrı olabilir mi? Şimdi sormak istiyoruz, İncil’e göre İsa tanrı mıdır yoksa Tanrıya mı muhtaçtır? Tanrı’nın gözyaşları içinde yalvarıp yakardığı nerede görülmüş? Rabbini razı etmek için salih ameller işleyen, her fırsatta O’na muhtaç ol-

duğunu ifade eden ve gözyaşları içinde korku ve ümit ile Allah’a yalvaran İsa Mesih’e Allah’ın ortağı/oğlu/ilah demek mümkün mü? İsa’ya İlah diyenlerin İncil ile bir alakası olabilir mi?

Kur’ân İncil ehli **-Allah’ın o kitapta indirdiği-** ile hükümete... (Mâide 5/47) derken, Hristiyanları İncil’deki işte bu hakikatlere çağırılmaktadır. Kur’ân’ın İncil’e yönlendirme yapması, mevcut İncil ile Kur’ân arasında ilişki kurmamızı zorunlu hale getirir.

İncil, Mesih için “Allah’ın kulu” derken ve yaşantısı bu kadar ortadayken Hristiyanların “İsa Tanrıdır” diyerek İncil’in karşısında olmaları akıl alır gibi değildir. Yukarıdaki İncil beyanlarına aynen biz de katılıyoruz ve İncil’e aynı bağlılığı Hristiyanlardan da bekliyoruz.

Bu noktada Kur’ân’ın şu ayetlerini okumak isabetli olacaktır: **Ey Ehl-i Kitap! Allah’ın ayetlerini ne diye örtüyorsunuz, hâlbuki doğru olduklarına şahitsiniz? Ey Ehl-i Kitap! Gerçeği neden gerçek dışı gibi gösteriyor, bile bile gerçeği gizliyorsunuz?** (Âl-i İmrân 3/70-71)

(b) İsa Mesih Tanrı mı? Tanrı Elçisi mi?

Hristiyan inancına göre İsa’nın kendisi “Tanrı Sözü”nün insan bedeni almış hali olduğu için ona ayrıca bir kitap verilmemiştir. Hristiyanlar İsa’yı ilah saydıklarından vahiy aldığını ısrarla reddederler. İncil İsa’ya indirilen kitap değil daha sonraları Kutul Ruh aracılığı ile seçilen kişilere yazdırılan İsa biyografisidir/siyer bilgisidir. Onlara göre İsa Allah’tan İncil isminde bir kitap/vahiy almamıştır.⁸ Ancak Hristiyanların bu inancı İncil’e aykırıdır. İncil pek çok yerde İsa (as)’dan Allah’tan vahiy alan ve aldığı vahyi insanlara tebliğ eden bir nebî olarak bahseder.⁹ Onun kendi sözleri ve görgü tanıklarının beyanları şöyledir:

- “...**Ben kendiliğimden konuşmadım. Beni gönderen Baba’nın kendisi ne söylemem ve ne konuşmam gerektiğini bana buyurdu. O’nun buyruğunun sonsuz yaşam olduğunu biliyorum. Bunun için ne söylüyorsam,**

Araştırma

FEHMI ÇEÇEN

Baba'nın bana söylediği gibi söylüyorum.” (Yuhanna, 12/49-50)

• “Beni sevmeyen, sözlerime uymaz. İşittiğiniz söz benim değil, beni gönderen Baba'nındır.” (Yuhanna, 14/24)¹⁰

• “**Ben kendiliğimden hiçbir şey yapamam... Ama-cım kendi istediğimi değil, beni Gönderenin [Allah'ın] istediğini yapmaktır.**” (Yuhanna, 5/30)

• “**...Beni gönderen gerçektir. Ben O'ndan işittiklerimi dünyaya bildiriyorum.**” (Yuhanna, 8/26)

• “Yahya'nın tutuklanmasından sonra İsa, Tanrı'nın Müjdesi'ni duyura duyura Celile'ye gitti. “Zaman dol-du” diyordu, “Tanrı'nın Egemenliği yaklaştı. Tövbe edin, Müjde'ye inanın!” (Markos, 1/14)

• “**İsa onlara, “Başka yerlere, yakın kasabalara gidelim” dedi. “Oralarda da Tanrı sözünü duyurayım. Bunun için çıkıp geldim.” Böylece havralarında Tanrı sözünü duyurarak ve cinleri kovarak bütün Celile bölgesini dolaştı.**” (Markos, 1/38-39)

• “**...Kendiliğimden hiçbir şey yapmadığımı, ama tıpkı Baba'nın bana öğrettiği gibi konuştuğumu anlatacaksınız.**” (Yuhanna, 8/28)

İsa (as) Allah'tan vahiy aldığını bizzat kendisi söylemektedir. O, kendisinden daha yüce bir makamdan emir ve talimat alarak ulaşabildiği her yere tebliğ yapmaktadır. Bu durum İsa'nın Tanrı olduğu iddiasını ortadan kaldırmaz. Çünkü Tanrı'nın üzerinde bir makam olamaz, kimse Tanrıya vahiy gönderemez. İsa, vahyeden Tanrı özelliklerine değil vahyedilen nebî sıfatlarına sahiptir. İddia edildiği gibi Mesih tanrıysa, “Tanrı kimden vahiy aldı yoksa kendi kendisi ile mi konuştu? Ya da Tanrı, başka bir Tanrı'dan talimat mı aldı?” gibi çok tanrıcılığı doğuran ve aklen tutarsız pek çok soru ile karşı karşıya kalırız. İncil'de İsa (as)'ın nebî/resul olduğuna dair daha açık ifadeler de mevcuttur:

• “**Halk, İsa'nın yaptığı mucizeyi görünce, “Gerçek-ten dünyaya gelecek olan Peygamber budur” dedi.**” (Yuhanna, 6/14)

• “**...Kalabalıklar, “Bu, Celile'nin Nasıra kentinden İsa Peygamber” diyordu.**” (Matta, 21/11)

• “**... “O adam, Allah'ın ve bütün halkın önünde gerek söz, gerek eylemde güçlü bir Peygamberdi.**” (Luka, 24/19)

• “**... Onu reddettiler. Ama İsa onlara şöyle dedi: «Bir Peygamber, kendi memleketinden ve evinden başka yerde hor görülmez.**” (Matta, 13/57)

• “**Onu tutuklamak istedilerse de, halkın tepkisinden korktular. Çünkü halk, onu Peygamber sayıyordu.**” (Matta, 21/46)

• “**Herkesi bir korku almıştı. “Aramızda büyük bir peygamber ortaya çıktı!”... diyerek Allah'ı yüceltmeye başladılar. İsa'yla ilgili bu haber bütün Yahudiye'ye ve çevre bölgelere yayıldı.**” (Luka, 7/16-17)

Bütün bunlarla birlikte o, vahye aykırı geleneksel yapıyla mücadele etmiştir:

• İsa dedi ki: “Öğrettikleri, sadece insan buyruklarıdır. Siz Tanrı buyruğunu bir yana bırakmış, insan töresine uyuyorsunuz. İsa onlara ayrıca şunu söyledi: “**Kendi geleneğinizi sürdürmek için Allah buyruğunu bir kenara itmeyi ne de güzel beceriyorsunuz!**” (Markos, 7/7-9)

• “**Kutsal Yasa'yı ya da peygamberlerin sözlerini geçersiz kılmak için geldiğimi sanmayın. Ben geçersiz kılmaya değil, tamamlamaya geldim. Size doğrusunu**

Mesih anlatılan tevhit prensibine sonuna kadar sadık kalmış, insanları Tevrat yasalarına uymaya çağırmıştır.

söyleyeyim, yer ve gök ortadan kalkmadan, her şey gerçekleşmeden, Kutsal Yasa'dan ufacık bir harf ya da bir nokta bile yok olmayacak” (Matta, 7/17-18)

Ayrıca Mesih İsa nebî olup birçok mucizeler göstermiştir. Ancak bu mucizeleri kendi bireysel gücü ile yapmamıştır/yapamamıştır. Allah'ın yardımı ve desteği olmaksızın hiçbir nebi -İsa (as) dahil- mucize ortaya koyamaz. İncil'de şunlar kayıtlıdır:

- “... İsa, Rab'bin gücü sayesinde hastaları iyileştiriyordu.” (Luka, 5/17)
- “Çünkü Babada yaşam verme gücü olduğu gibi, Oğula da yaşam verme gücü bağışlamıştır. Ayrıca ona hüküm verme yetkisini de bağışlamıştır, çünkü o İnsanoğludur” (Yuhanna, 5/26-27)
- “Yahudiler'in Nikodim adlı bir önderi vardı. Ferisiler'den olan bu adam bir gece İsa'ya gelerek, “Öğretmenim, senin Tanrı'dan gelmiş bir öğretmen olduğuna biliyoruz. Çünkü Tanrı kendisiyle olmadıkça kimse senin yaptığın bu mucizeleri yapamaz” dedi.” (Yuhanna, 3/1-2)
- “İsraili arkadaşlar! Bu sözleri dinleyin. Nasıralı İsa Tanrı'dan sizlere güçlü eylemler, göz kamaştırıcı işler ve belirtilerle belgelenen insandır...” (Elçilerin İşleri, 2/22)

Görüldüğü gibi İsa'nın ölümleri diriltmesi, körlere şifa vermesi, cüzzamlıları iyileştirmesi kendi eseri değil Allah'ın yardımı ile olmuştur. O hayat boyu şöyle demiştir: “Ben kendiliğimden hiçbir şey yapamam...” Ona hüküm/hikmet yine Allah tarafından verilmiş, “İnsanoğlu/insan” olduğu da belgeli olarak ortaya kon-

muştur. İsa (as), İncil'de kendisi için seksenden fazla yerde “İnsanoğlu” diye bahseder.¹¹ Mesih ile birlikte olanlar, mucizelerine tanıklık edenler onun Allah'tan vahiy alan bir elçi olarak kabul ediyorken Hristiyan âleminin “İsa Tanrı'nın oğludur” inancı, İncil ile Hristiyanlık arasındaki derin uçurumu ortaya koymaktadır.

Kur'ân, Hristiyanlara şu gerçekleri hatırlatır: “**Mer-yem oğlu Mesih sadece Elçi'dir. Ondan önce gelmiş elçiler de vardır. Annesi ise doğru bir kadındır. Her ikisi de yemek yerlerdi. Şimdi sen şu ayetleri nasıl açıkladığımıza bak; bir de onların nasıl yanlışa sürüklendiklerine bak. De ki “Size zararı veya faydası olmayacak birini Allah ile kendi aranızda koyup ona kulluk mu ediyorsunuz?” Allah, her şeyi dinleyen ve bilendir.**” (Maide 5/75-76)

(c) İsa (as)'ın Şirkle Mücadelesi

Allah'ın her elçisi gibi İsa (as)'da şirke karşı durmuş putlaştırma hastalığı ile sonuna kadar mücadele etmiştir. İsa'nın en temel gayesi kendisinden önceki ne-biler gibi tek tanrı inancını korumak olmuştur. Kitab-ı Mukaddes'de Allah şöyle buyurur:

- “Gökler de, göklerin gökleri de, yeryüzü ve içindeki her şey Tanrınız RAB'bindir” (Yasanın Tekrarı, 10/14)
- “Artık anlayın ki, ben, evet ben O'yum, Benden başka tanrı yoktur! Öldüren de, yaşatan da, Yaralayan da, iyileştiren de benim. Kimse elimden kurtaramaz.” (Yasanın Tekrarı, 32/39)
- “Gökleri yaratan RAB, dünyaya şekil veren, ve onu yaratan, onu pekiştiren, ve onu boşuna yaratmayan, üzerinde oturulsun diye ona şekil veren Allah şöyle diyor: RAB benim; ve başkası yoktur.” (Yeşaya, 45/18)
- “Tanrı benim, başkası yok. Tanrı benim, benzerim yok” (Yeşaya, 46/9)

Mesih anlatılan tevhit prensibine sonuna kadar sadık kalmış, insanları Tevrat yasalarına uymaya çağırmıştır. Mesih (as) Allah'tan başkasına kulluğa çağırana “Şeytan!” damgası vurmuştur. Onun gözünde kendisine kulluk ettiren şeytan gibidir. Bu tiplerin çağrısına

İsa kendi ağzı ile şunları söyler: "O günü ve saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez." (Matta 24/36, Markos 13/32)

uyanlar da şeytanın davetine icabet etmiş olurlar. Bu durum İncil'de şöyle anlatılır:

- "İblis bu kez İsa'yı çok yüksek bir dağa çıkardı. O'na bütün görkemiyle dünya ülkelerini göstererek, "Yere kapanıp bana taparsan, bütün bunları sana vereceğim" dedi. İsa ona şöyle karşılık verdi: "Çekil git, Şeytan! Tanrın Rab'be tapacak, yalnız O'na kulluk edeceksin" diye yazılmıştır." (Matta, 4/8-10)
- "Onların tartışmalarını dinleyen ve İsa'nın onlara güzel yanıt verdiğini gören bir din bilgini yaklaşıp ona, "Buyrukların en önemlisi hangisidir?" diye sordu. İsa şöyle karşılık verdi: "[Allah'ın buyruklarının] en önemlisi şudur: 'Dinle, ey İsrail! Allah'ımız Rab tek Rab'dir... Din bilgini İsa'ya, "İyi söyledin, öğretmenim" dedi. "Allah tektir ve O'ndan başkası yoktur" demekle doğruyu söyledin." (Markos, 12:28-32)

İsa (as) birbirlerine övgüler düzen ve Allah'ı aramayan/kalpleri katılaşmış kimselerden şikâyetçi olmaktadır. O kendisinin övülmesine de razı değildir:

- "Birbirinizi yücelten ve tek olan Allah'tan gelen yüceliği aramayan sizler, bana nasıl iman edebilirsiniz? (Yuhanna, 5:44)
- "İsaya çıkarken, biri koşarak yanına geldi. Önünde diz çöküp O'na, "İyi öğretmenim, sonsuz yaşama kavuşmak için ne yapmalıyım?" diye sordu. İsa, "Bana neden iyi diyorsun? İyi olan yalnız biri var, O da Allah'tır!" dedi. O'nun buyruklarını biliyorsun: 'Adam öldürmeyeceksin, zina etmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan yere tanıklık etmeyeceksin, kimsenin hakkını yemeyeceksin, annene babana saygı göstereceksin.'" (Markos, 10:17-19)

- İsa'nın kendi ifadesine göre Allah ondan üstündür: "**Baba benden büyüktür**" (Yuhanna 14/28)

Aşırı övgüyü kabul etmeyen, Allah'ın kendisinden büyük olduğunu vurgulayan, kendisini kutsallaştırıcı en küçük davranışa dahi izin vermeyen İsa (as), kendisine "Allah" denilmesinden hiç razı olur muydu!? Acaba İsa (as), kendisi için "Allah'ın oğlu" diyenleri görseydi ne derdi? Tevhid esasını koruma noktasında son derece titiz olan Mesih (as) kurtarıcı olmadığını net olarak ifade etmiştir:

- "... İsa kadına, "Ne istiyorsun?" diye sordu. Kadın, "Buyruk ver, senin egemenliğinde bu iki oğlumdan biri sağında, biri solunda otursun" dedi. "Siz ne dilediğinizi bilmiyorsunuz" diye karşılık verdi İsa. "Benim içeceğim kâseden siz içebilir misiniz?" "Evet, içebiliriz" dediler. İsa onlara, "Elbette benim kâsemden içeceksiniz" dedi, "Ama sağımda ya da solumda oturmanıza izin vermek benim elimde değil. Babam bu yerleri belirli kişiler için hazırlamıştır." (Matta, 20/21-23)

İfadelerden anlaşıldığı üzere İsa kendi egemenliğine (buna ister dünyevi ister uhrevî saltanat diyelim) dahil olma noktasında kimseye şefaathilik yapamayacağını, burada tek söz sahibinin Allah olduğunu açık bir dille beyan etmiştir. Allah'ın emir ve yasaklarına uymayanlardan uzak olduğunu ve kıyamet günü bunları tanımayacağını söylemiştir:

- "**Bana, 'Ya Rab, ya Rab!' diye seslenen herkes Göklere Egemenliği'ne girmeyecek. Ancak göklerdeki Babam'ın isteğini yerine getiren girecektir.** O gün birçokları bana diyecek ki, 'Ya Rab, ya Rab! Biz senin adınla peygamberlik etmedik mi? Senin adınla cinler kovmadık mı? Senin adınla birçok mucize yapmadık mı?' O zaman ben de onlara açıkça, '**Sizi hiç tanımadım, uzak durun benden, ey kötülük yapanlar!**' diyeceğim." (Matta, 7/21-22)

Bununla da yetinmeyen İsa (as) kıyamet saatini bilmediğini söyleyerek Allah ile eşit tutulmasına da karşı çıkmıştır:

- İsa kendi ağzı ile şunları söyler: "**O günü ve saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka**

kimse bilmez.” (Matta 24/36, Markos 13/32)¹²

Hristiyan inancına göre Oğul=İsa aynı zamanda Tanrı'dır. Baba kavramı hakkında bir tartışma yoktur, baba ile Allah kast edilmektedir. Kıyamet vaktini Baba biliyor, Oğul bilmiyor demek; Allah biliyor, Tanrı (!) İsa bilmiyor demektir. Öyleyse, ya zorunlu olarak kıyametin tarihini bilen ve bilmeyen «iki tanrı»dan bahsedebilirsiniz ya da «İsa bilmez; çünkü tanrı değil, insandır» diyeceksiniz. Burada “Ruhen biliyordu bedenen bilmiyordu” gibi bir ayrıma da gidilemez zira bilgi beden bir parçası değildir. Bedensel bir eksilikten değil bilgi açısından yetersizlikten bahsediyoruz. İlah olan için böyle bir şey kabul edilemez, öyleyse İsa kesin olarak tanrı değildir/olamaz.

Hz. İsa'nın kıyametin saatini bilmemesi gayet normaldir. Çünkü kıyametin vaktini belirleyen kendisi

değildir. İncil şöyle der: “İsa onlara, «Baba'nın kendi yetkisiyle belirlemiş olduğu zamanları ve tarihleri sizin bilmenize izin yoktur» karşılığını verdi.” (Elçilerin İşleri, 1/7) Hz. İsa kıyametin tarihini kendisinin değil, Allah'ın belirlediğini açıkça söylemiştir ve böylelikle Allah ile kendisi arasındaki farkı da ortaya koymuştur. Bilgi açısından kendisini Allah ile değil, bilgisizlik açısından meleklerle eşitlemektedir.¹³

Mesih'in halkını şirkten sakındırması Kur'an'da şöyle geçer: “... Mesih şöyle demişti: “Ey İsrail oğulları, benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kul olun. Kim Allah'a ortak oluşturursa Allah ona cenneti yasak (haram) eder. Onun gideceği yer cehennemdir. Yanlış yapanın yardımcısı olmaz.” (Maide 5/72)¹⁴

Devam edecek...

Notlar

1. Kur'an ayetlerinin yönlendirmesi ile yapacağımız eleştiriler Hristiyan çevrelerce benimsenmeyebilir ancak İncil'den yapacağımız alıntılar dikkatlerini çekeceğini düşünüyoruz. Ayrıca Hristiyan dünyanın İsa Mesih'in gerçek kimliğini bulmaları ve onu gerçek yönüyle tanımaları için yazımızda İncil'den daha fazla alıntılar yapmaya özen gösterdik.
2. Carlos Madrigal, Üç Tanrı mı? Tek Tanrı mı? “Tevhidde Teslis”, s: 129 ve Hristiyanlık Tarihi, (Tercüme: Sibel Sel – Levent Kınran) s: 179.
3. J. Oswald Sanders, (Tercüme: Hande Taylan), Mesih'in Eşsizliği, s: 73-101.
4. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, (Tercüme: Dominik Pamir) s: 113-178, Josh McDowell & Bart Larson, (Tercüme: Fikret Böcek), Mesih İsa'nın Tanrılığı, s: 18-70, James Montgomery Boice, (Tercüme: Batur Alp Bal), Hristiyan inancının Temelleri, s: 293-408, Dr. Thomas Michel, Hristiyan Tanrı Bilimine Giriş, s: 58-64, Wayne Grudem, (Tercüme: Levent Kınran), Hristiyan İlahiyatı, s: 243-287, Türkiye Kiliseleri Ortak Komisyonu, Temel İlkeleri İle Hristiyanlık, s: 29-30 ve İnanıyorum, Küçük Katolik Katekizmi, (Tercüme: Robert Kaya), s: 27-76.
5. İncil, Yuhanna, 1. Mektup, Bölüm 4, Galatyalılara Mektup, Bölüm 1/6-9. ve Carlos Madrigal, Üç Tanrı mı? Tek Tanrı mı? “Tevhidde Teslis”, s: 128. Batılılar yüzyıllar boyu Muhammed (as)'ın şeytan ya da şeytanın çocuğu olduğu iddia etmişlerdir. Onlara göre İsa Mesih'e Tanrı/Tanrı oğlu demeyen Muhammed (as) Deccal, İslam deccaliyet ve Müslümanlar da bu deccalığın askerleridir. Bkz: Salih Akdemir, “Müşteliklerin Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed (S.A.V)'e Yaklaşımları”, A. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, XXXI, 179-210 (1989).
6. İncil'deki “Kul” kelimesinin nasıl sansürlendiği için bkz: Vedat Yılmaz, Kelime Oyunları ve Tanrı Oğlu İnancı, Kitap ve Hikmet Dergisi, Sayı: 5, s: 85-88.
7. İsa ilah ise, bu durumda Tanrı kendisinden başka bir ilaha mı yalvarıyordu? Bu şirk değilse şirk nedir?
8. Daniel Wickwire, Yahudi, Hristiyan ve İslam Kaynaklarına Göre Kutsal Kitabın Değişmezliği, s: 23-24, İsa Karataş, Gerçekleri Saptıranlar, s: 18, Carlos Madrigal, Apologia/İncil ve Hristiyanlık Sorgulanıyor, s: 116-118.
9. Bkz: Muhammed Tarakçı, “Hristiyanlık'ta Vahiy Anlayışı”, Uludağ Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2003, c: 12, sy: 2, s: 171-201.
10. İfadeler Necm suresinin 3 ve 4. Ayetlerini anımsatmaktadır.
11. Mehmet Bayraktar, Bir Hristiyan Dogması Teslis, s: 167-168.
12. İsa'nın Kıyamet saatini bilmemesi ile sözde tanrısallığı arasındaki çelişkiyi daha detaylı görmek isteyenler Kitap ve Hikmet Dergisinin 8. Sayısında tarafımızca kaleme alınan (s: 90-95) “İsa Mesih Kıyametin Vaktini Biliyor muydu?” isimli makalemize başvurabilirler.
13. Hristiyanlar İsa'nın sözde tanrılığının ortadan kaldırılan bu cümleleri “Bilgi kişiliğin temel unsuru değildir” şeklinde tevhit edip kendilerini de tatmin etmeyen izahlar yapmaya çalışırlar. Ancak bu açıklamanın Allah'ın indirdiği hiçbir kitapta yeri olmayan bir yanlış olduğunu söylemeliyiz. Tersine bilgi kişiliğin en temel unsurudur, kişi kendisine, öz benliğine ait bilgilerden mahrum olamaz. İnsan ile Allah arasında ve doğa ile insan arasındaki ilişkiler ağı bilgi üzerine kurulmuştur. Medeniyetleri ayakta tutan ve ilerleten yine bilgidir. Durum böyleyken nasıl olurda bilgi temel unsur olmaz? Bu söylem daha vahim bir iddianın savulabilmesi için ortaya atılmış delilsiz bir felsefi yaklaşımdır. Ayrıca bilginin kişilikle bir ilgisi yok, ya da kişiliğin temel unsuru değilse, neden Kutsal Kitap'ta Allah'ın sıfatları arasında “Bilgi” sıfatı sayılmaktadır?
14. Bu sözlerin İsa'nı dilinden aktarılması boşuna değildir. Allah İncil'de var olan tevhit mücadelesine gönderme yapmaktadır. Tıpkı Mekke müşriklere, ataları İbrahim'in tevhit mücadelesinin hatırlatılması gibi.